

Høringsnotat - Forslag til endringer i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2014

Annen del. Rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse

Kapittel 11 Rentefritak under utdanning

Til § 11-4 Rett til rentefritak ved permisjon eller ved deltakelse i EUs program for livslang læring (LLP)

Det som tidligere har hatt betegnelsen LLP-program vil fra årskiftet bli erstattet av ett nytt program. I det nye Erasmus+ vil alle eksisterende internasjonale programmer innen høyere utdanning for samarbeid med land utenfor Europa bli slått sammen (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink og samarbeid med industrialiserte land). Bestemmelsen må derfor oppdateres med det nye programnavnet. Ikke alle detaljer knyttet til programmet er klarlagt enda, men det kan legges til grunn at Erasmus+ blir en realitet fra 1. januar 2014.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 11-4 for 2013:

§ 11-4 *Rett til rentefritak ved permisjon eller ved deltakelse i EUs program for livslang læring (LLP)*

En låntaker som har permisjon fra studiet og får studentstipend, eller en låntaker som deltar i ett av programmene til EU for livslang læring (LLP) i en periode som varer i minst tre måneder, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom låntaker har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 12 530 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Forslag til endring i § 11-4 for 2014:

§ 11-4 *Rett til rentefritak ved permisjon eller ved deltakelse i ~~EUs program for livslang læring (LLP)~~ EU sitt program Erasmus+*

En låntaker som har permisjon fra studiet og får studentstipend, eller en låntaker som deltar i ~~ett av programmene til EU for livslang læring (LLP)~~ EU sitt program Erasmus+ i en periode som varer i minst tre måneder, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom låntaker har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 12 530 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Kapittel 12 Rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker

Til § 12-1 Rett til rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker

Det foreslås å endre *begrepsbruken* i bestemmelsen som regulerer rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker. Endringen er av teknisk karakter, og får ingen konsekvenser. Forslaget innebærer at begrepene ”rehabiliteringspenger”, ”attføringspenger” og ”tidsbegrenset uførestønad” ikke lenger omtales i bestemmelsen. Årsaken til dette er at disse ytelsene ble erstattet av arbeidsavklaringspenger (AAP) fra 1. mars 2010. Det fremgår av forskrift om overgangsregler for personer som ved innføringen av AAP mottar rehabiliteringspenger, attføringspenger, attføringsstønader eller tidsbegrenset uførestønad av 15.09.2009 (overgangsforskriften) at mottakere av rehabiliteringspenger, attføringspenger og/eller attføringsstønader, eller tidsbegrenset uførestønad skal overføres til AAP fra og med 01.03.2010.

Foreldelsesfristen for krav om rentefritak er tre år før forskriften trådte i kraft (jf. § 13-2). Personer som tidligere var kvalifisert for disse tre ytelsene, vil ventelig være kvalifisert for AAP etter den tid, og kunne få rentefritak på det grunnlaget.

I tillegg foreslås det å stryke ”militær eller sivil” fordi siviltjenesten som ordning opphørte i 2012, og heller benytte det mer overordnede begrepet ”førstegangstjeneste”.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 12-1 for 2013:

§ 12-1 Rett til rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker

En låntaker som oppfyller ett av kravene i bokstav a–d nedenfor og som samtidig har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen i § 12-7, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 12 530 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år. Låntakeren må dokumentere grunnlaget for søknaden om rentefritak, se § 12-6.

a) Forhold knyttet til sykdom og arbeidsledighet

Låntaker som dokumenterer

- 1) sykdom,
- 2) rehabiliteringspenger,
- 3) attføringspenger,
- 4) tidsbegrenset uførestønad,
- 5) arbeidsavklaringspenger eller
- 6) registrert arbeidsledighet

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

b) Verneplikt eller elev ved militær skole

Låntaker som avtjener militær eller sivil verneplikt i Norge, låntaker som er elev ved en militær skole og borgere fra EØS-land som avtjener verneplikt i hjemlandet.

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

(...)

Forslag til endring i § 12-1 for 2014:

§ 12-1 Rett til rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker

En låntaker som oppfyller ett av kravene i bokstav a–d nedenfor og som samtidig har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen i § 12-7, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 12 530 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år. Låntakeren må dokumentere grunnlaget for søknaden om rentefritak, se § 12-6.

a) Forhold knyttet til sykdom og arbeidsledighet

Låntaker som dokumenterer

- 1) sykdom,
- 2) rehabiliteringspenger,
- 3) attføringspenger,
- 4) tidsbegrenset uførestønad,
- 5) arbeidsavklaringspenger eller
- 6) registrert arbeidsledighet

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

b) Verneplikt eller elev ved militær skole

Låntaker som avtjener ~~militær eller sivil verneplikt~~ førstegangstjeneste i Norge, låntaker som er elev ved en militær skole og borgere fra EØS-land som avtjener verneplikt i hjemlandet.

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

(...)

Til § 12-7 Tabell for inntektsgrenser ved rentefritak for 2013

Det foreslås å endre oppsettet av tabellen i § 12-7 slik at den får en struktur lik tabellen i § 15-1. Dette innebærer at kolonnene i tabellen i § 12-7 bytter plass, noe som vil gjøre forskriften mer enhetlig.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 12-7 for 2013:

§ 12-7 Tabell for inntektsgrenser ved rentefritak for 2013

Antall måneder med rett til rentefritak	Person- og kapitalinntekt per år
1	282 591
2	277 924
(...)	(...)

Forslag til § endring i 12-7 for 2014:

§ 12-7 Tabell for inntektsgrenser ved rentefritak for 2014

Person- og kapitalinntekt per år	Antall måneder med rett til rentefritak
282 591	1
277 924	2
(...)	(...)

Kapittel 13 Generelt om rentefritak

Til § 13-2 Foreldelse av rentefritak

Det foreslås at det innføres en tidsfrist på tre år etter utdanningsprogrammets *normerte* avslutning for å kunne søke om rentefritak på grunn av utdanning. Det framgår av bestemmelsen i tilbakebetalingsforskriften for 2013 at krav om rentefritak som gjelder forhold før 1. januar 2010, er foreldet. Unntak fra foreldelsesfristen kan gjøres dersom det er særlige forhold som gjør at søknadsfristen ikke kan bli overholdt.

Rentefritak på grunn av utdanning kan bare vurderes i tilfeller hvor låntaker har bestått fulltids- eller deltidsutdanning og kan dokumentere at han eller hun har hatt rett til støtte i samme periode.

I tilfeller hvor en låntaker er i et nytt utdanningsløp *uten* støtte fra Lånekassen (selv om vedkommende har rett til støtte), vil dagens regler føre til at låntaker i visse tilfeller må søke om rentefritak før utdanningen er avsluttet, og før søknaden kan bli vurdert av Lånekassen.

Dagens regelverk fører til at flere må søke om rentefritak for å sikre at foreldelsesfristen blir avbrutt, selv om søknaden ikke kan realitetsbehandles av Lånekassen på dette tidspunktet. Endringsforslaget vil innebære en forenkling av saksbehandlingen og være enklere for kundene å forholde seg til.

Forslag til endringer i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2014

Kunder som i dag ikke søker om rentefritak innen foreldelsesfristen vil kunne tape flere tusen kroner i året på dagens regelverk. Kunder som i dag søker om rentefritak på grunn av at de er i utdanning, får avslag på søknaden og informasjon om at ny søknad må fremmes når utdanningen er avsluttet.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 13-2 for 2013:

13-2 Foreldelse av rentefritak

Krav om rentefritak som gjelder forhold før 1. januar 2010, er foreldet. Det kan gjøres unntak fra foreldelsesfristen dersom det er særlige forhold som gjør at søknadsfristen ikke kan bli holdt.

Forslag til endring i § 13-2 for 2014:

13-2 Foreldelse av rentefritak

Krav om rentefritak som gjelder forhold før 1. januar 2011, er foreldet. Det kan gjøres unntak fra foreldelsesfristen dersom det er særlige forhold som gjør at søknadsfristen ikke kan bli holdt.

Krav om rentefritak på grunn av utdanning vil være foreldet tre år etter utdanningsprogrammets normerte avslutning.

Kapittel 15 Ettergivelse

Til § 15-1 Rett til ettergivelse ved varig uførhet

Det foreslås en ny overskrift til tabellen, for å gjøre det enda klarere hva tabellen inneholder.

Videre foreslås det å gjøre en presisering i bestemmelsen som innebærer at det eksplisitt framkommer at inntekt som tilhører søkers barn ikke inngår i behovsprøvningsgrunnlaget for ettergivelse på grunn av varig uførhet. Dette samsvarer med tilsvarende prinsipper i tildelingsforskriften, Lånekassens praksis og er en presisering uten budsjetteffekt.

Gjeldende § 15-1 for 2013:

§ 15-1 Rett til ettergivelse ved varig uførhet

Blir låntakeren minst 50 prosent ufør og får varig uførepensjon fra folketrygden eller tilsvarende pensjonsordning i utlandet, har låntakeren rett til ettergivelse av hele gjelden når person- og kapitalinntekten er kr 231 260 eller lavere. Når person- og kapitalinntekten er mellom kr 231 261 og kr 348 880, har låntakeren rett til nedskrivning av gjelden og nedsettelse av terminbeløpet, se tabellen nedenfor. Grensene blir hevet med kr 12 530 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

All pensjon og inntekt må dokumenteres, og fødselsattest må sendes inn for eventuelle barn under 16 år som låntakeren forsørger.

Person- og kapitalinntekt per år	Ny gjeld	Nytt terminbeløp
kr 231 261–260 580	kr 53 790	kr 1 720
kr 260 581–288 980	kr 62 730	kr 2 070
kr 288 981–318 950	kr 71 800	kr 2 440
kr 318 951–348 880	kr 80 740	kr 2 780

Forslag til endring i §15-1 for 2014:

§ 15-1 Rett til ettergivelse ved varig uførhet

Blir låntakeren minst 50 prosent ufør og får varig uførepensjon fra folketrygden eller tilsvarende pensjonsordning i utlandet, har låntakeren rett til ettergivelse av hele gjelden når person- og kapitalinntekten er kr xx eller lavere. Når person- og kapitalinntekten er mellom kr xx og kr xx, har låntakeren rett til nedskrivning av gjelden og nedsettelse av terminbeløpet, se tabellen nedenfor. Grensene blir hevet med kr 12 530 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år. Inntekt som er registrert på søkers barn inngår ikke i behovsprøvningsgrunnlaget.

All pensjon og inntekt må dokumenteres, og fødselsattest må sendes inn for eventuelle barn under 16 år som låntakeren forsørger.

Tabell over inntekstgrenser ved delvis ettergivelse ved uførhet for 2014

Person- og kapitalinntekt per år	Ny gjeld	Nytt terminbeløp
kr 231 261–260 580	kr 53 790	kr 1 720
kr 260 581–288 980	kr 62 730	kr 2 070
kr 288 981–318 950	kr 71 800	kr 2 440
kr 318 951–348 880	kr 80 740	kr 2 780

Tredje del. Ettergivelse av utdanningslån i 2013 for låntakere som er bosatt i og utøver et yrke i Finnmark og utvalgte kommuner i andre fylker (regionen)

Kapittel 19 Krav til låntakeren

Til § 19-4 Avgrensning av definisjonen av ”yrkesaktiv”

Forslaget gjelder ordningen med ettergivelse av utdanningslån i 2013 for låntakere som er bosatt i og utøver et yrke i Finnmark og utvalgte kommuner i andre fylker (regionen).

Det foreslås å presisere avgrensningen av definisjonen av ”yrkesaktiv”. Formålet er å klargjøre hva som regnes som opptjeningsgrunnlag for ettergivelse for låntakere som

Forslag til endringer i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2014

er bosatt i og arbeider i Finnmark og utvalgte kommuner i andre fylker.
Endringsforslaget innebærer en forskriftsfesting av gjeldende praksis.

Begrunnelsen for presiseringen er å klargjøre hva som er intensjonen bak ordningen og klargjøre hva som følger av praksis i Lånekassen.

Ved overgangen til AAP fra 1. mars 2010 gjorde departementet den vurderingen at arbeidsavklaringspenger som hovedregel er en ytelse som ikke var ment å inngå som opptjeningsgrunnlag. Bakgrunnen var at dette er en ytelse som i hovedsak gis til mottakere som ikke lenger kan sies å oppfylle kravet om yrkesaktivitet som er grunnleggende for ettergivelsesordningen. Sykemelding fra et arbeidsforhold inngår som opptjeningsgrunnlag, jf. § 19-3 andre ledd. I slike tilfeller regnes tilknytningen til arbeidslivet å være sterk og uavklart nok til at det er rimelig å la sykemeldingsperioden inngå i opptjeningsgrunnlaget.

Hensikten med endringsforslaget er å presisere at AAP kan tjene som opptjeningsgrunnlag i tilfeller hvor det fortsatt er en sterk tilknytning til arbeidslivet og øvrige vilkår er oppfylt. Dette vil forskriftsfeste det som er en meget begrenset praksis i Lånekassen for å benytte AAP som opptjeningsgrunnlag. Forslaget er ikke en generell utvidelse av muligheten for å benytte AAP som opptjeningsgrunnlag.

For å klargjøre at det ikke er noe absolutt unntak fra AAP som opptjeningsgrunnlag, foreslås det et nytt ledd som fastslår hovedregelen om AAP, men som samtidig åpner for at AAP kan tjene som opptjeningsgrunnlag i unntakstilfeller. Presiseringen åpner for at det kan gis opptjening ved mottak av AAP, hvis låntaker samtidig oppfyller andre krav til yrkesaktivitet etter § 19-3.

Forslaget er i tråd med praksis i Lånekassen og har ingen budsjettmessige konsekvenser.

I tillegg foreslås det å stryke "militær eller sivil" fordi siviltjenesten som ordning opphørte i 2012, og heller benytte det mer overordnede begrepet "førstegangstjeneste".

Gjeldende § 19-4 for 2013:

§ 19-4 Avgrensning av definisjonen av "yrkesaktiv"

Låntaker som er i førstegangs militær- eller siviltjeneste eller i utdanning ved militære skoler, regnes ikke som yrkesaktiv.

Låntaker som omfattes av § 19-3 bokstav c, regnes ikke som yrkesaktiv i regionen dersom han eller hun er minst 50 prosent yrkesaktiv utenfor regionen i opptjeningsperioden.

Forslag til endring i § 19-4 for 2014:

§ 19-4 Avgrensning av definisjonen av "yrkesaktiv"

Låntaker som er i førstegangs ~~militær eller sivil~~teneste eller i utdanning ved militære skoler, regnes ikke som yrkesaktiv.

Låntaker som omfattes av § 19-3 bokstav c, regnes ikke som yrkesaktiv i regionen dersom han eller hun er minst 50 prosent yrkesaktiv utenfor regionen i opptjeningsperioden.

Mottaker av arbeidsavklaringspenger regnes ikke som yrkesaktiv. Låntaker som mottar arbeidsavklaringspenger og samtidig oppfyller andre vilkår for yrkesaktivitet etter § 19-3, kan likevel regnes som yrkesaktiv.

Fjerde del. Ettergivelse av utdanningsgjeld i 2013 for låntakere som har fullført visse lærerutdanninger

Kapittel 23 Ettergivelse av utdanningsgjeld i 2013 for låntakere som har fullført visse lærerutdanninger

Til § 23-1 Realfag og fremmedspråk

Det foreslås å presisere kravene for å kunne få ettergivelse av inntil 50 000 kroner for å ha fullført visse lærerutdanninger. Det har vist seg at det er utfordrende for Lånekassen å forvalte ordningen fordi det ikke er klare nok avgrensninger i bestemmelsen, særlig med tanke på hvilke utdanninger som i kombinasjon med etterfølgende PPU som skal gi grunnlag for ettergivelse.

Det foreslås å avgrense nærmere hvilke fag som omfattes av definisjonen ”matematisk-naturvitenskapelige fag”, nærmere bestemt matematikk, fysikk, kjemi, biologi og geofag samt en nærmere spesifisering av krav til fremmedspråk for å kunne få ettergivelse. Matematikk, fysikk, kjemi, biologi og geofag er fagene i studiespesialiserende utdanningsprogram, programområde for realfag i videregående opplæring. Derfor er disse fagene den logiske avgrensingen for hva som defineres som ”realfag” i denne sammenheng. Dette vil bidra til å klargjøre hvilke utdanninger som var ment omfattet av ordningen og det vil effektivisere forvaltningen av ordningen i Lånekassen. Hvilke utdanninger som kvalifiserer for ettergivelse vil derfor være klarere både for kundene og i Lånekassens forvaltning.

Endringsforslaget er en presisering av bestemmelsen. Denne presiseringen er i tråd med intensjonen departementet hadde ved innføring av ordningen samt tidligere praksis i Lånekassen. Forslaget har ingen budsjettmessige konsekvenser.

Gjeldende § 23-1 for 2013:

§ 23-1 Realfag og fremmedspråk

Ordnningen omfatter låntakere som fullfører følgende utdanninger i vårsemesteret eller høstsemesteret 2013:

- integrert masterprogram i lærerutdanning med spesialisering i realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)

- toårig fagdidaktisk masterprogram for lærere som tar spesialisering i realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført mastergrad eller hovedfag i matematisk-naturvitenskapelige fag, teknologiske fag/sivilingeniørutdanning eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført ingeniørutdanning.

Forslag til endringer i § 23-1 for 2014:

§ 23-1 Realfag og fremmedspråk

Ordningen omfatter låntakere som fullfører følgende utdanninger i vårsemesteret eller høstsemesteret 2014:

- integrert masterprogram i lærerutdanning med spesialisering i realfag eller fremmedspråk, (bortsett fra nordisk/norsk)
- toårig fagdidaktisk masterprogram for lærere som tar spesialisering i realfag eller fremmedspråk, (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført mastergrad eller hovedfag i ~~matematisk-naturvitenskapelige fag~~ matematikk, fysikk, kjemi, biologi eller geofag, teknologiske fag/sivilingeniørutdanning eller fremmedspråk hvor både grammatikk og litteratur inngår i graden, (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført ingeniørutdanning.